

**Кэпсиэ,
добор...**

**Уруок тиэмэтэ:
Ахсаан аат
норуот уус-уран
айымньытыгар к³струтэ**

Сэтинньи 23 күнэ.
Кылааска үлэ.

Сынньана таарыйа
Таабырын

Иккис соруудах
Өс хоһооно

Ұ'мс соруудах
Остуоруйа

**Норуот тылынан уус-уран
айымньыта**

Түмүк

Т³рдис соруудах
Чабыр5ах

Бастакы соруудах
Олонхо

Өс хоһооно – сизэр-майгы суруллубатах сокуона

1) Икки ардыларынан уу тохтубат .

(олус доҗордуу дьон)

2) Сүрэбэ суох сүүс сүбэлээх.

(сүрэтэ суох ки'и)

3) Ұтм^3 ат биир кымньыылаах, үтм^3 киһи биир тыллаах.

(тылын толорор ки'и)

4) Албын киһи үс күлүктээх.

(Албын ки'и уора-к³ст³ сылдьар)

5) Сүүстэн бири талбыт курдук.

(саамай үчүгэйдэрэ, чулуулар)

Таабырын – өй гимнастиката

1) 4 о5о 1 бэргэнэлээх үһү.

2) 70-ча тангаһы 1 да тимэ5э суох кэтэр баар үһү.

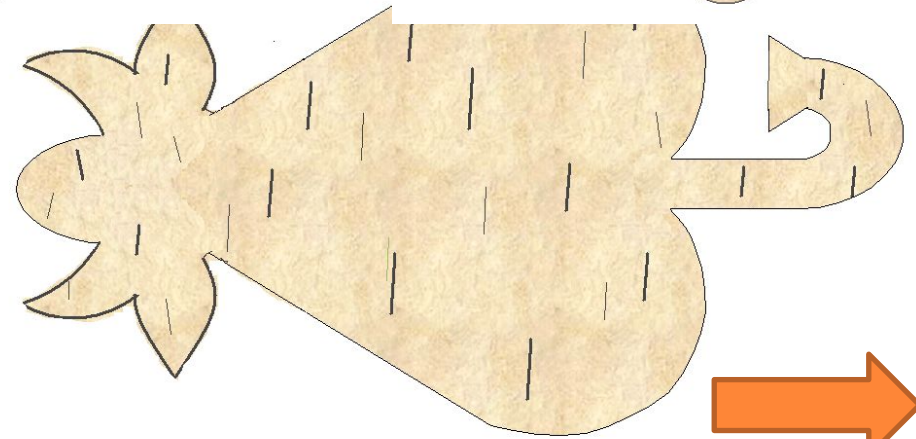
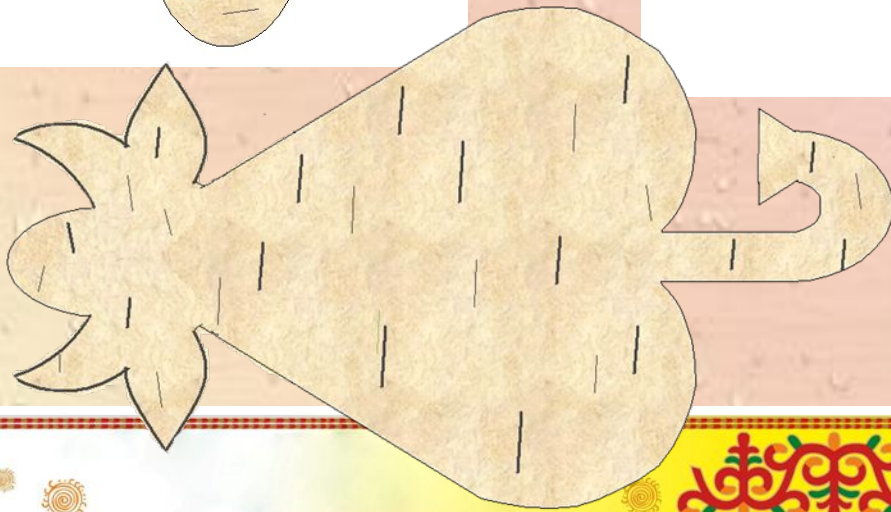
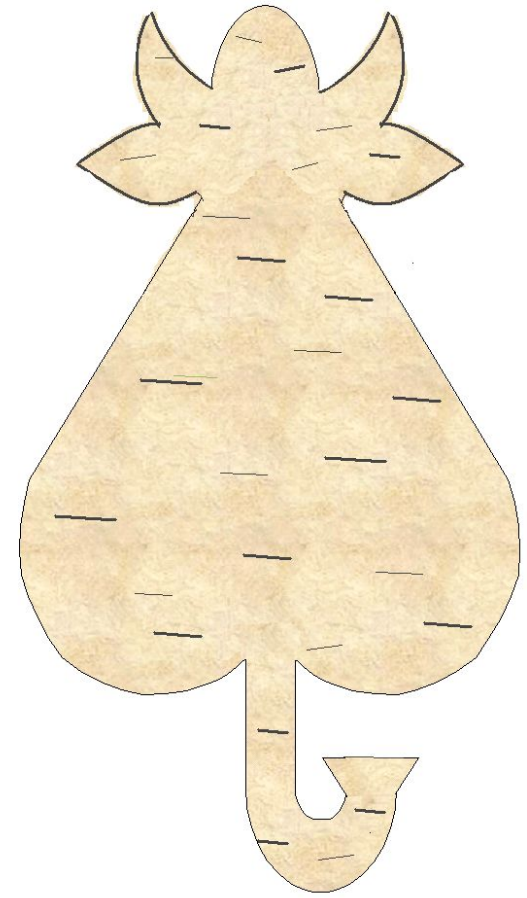
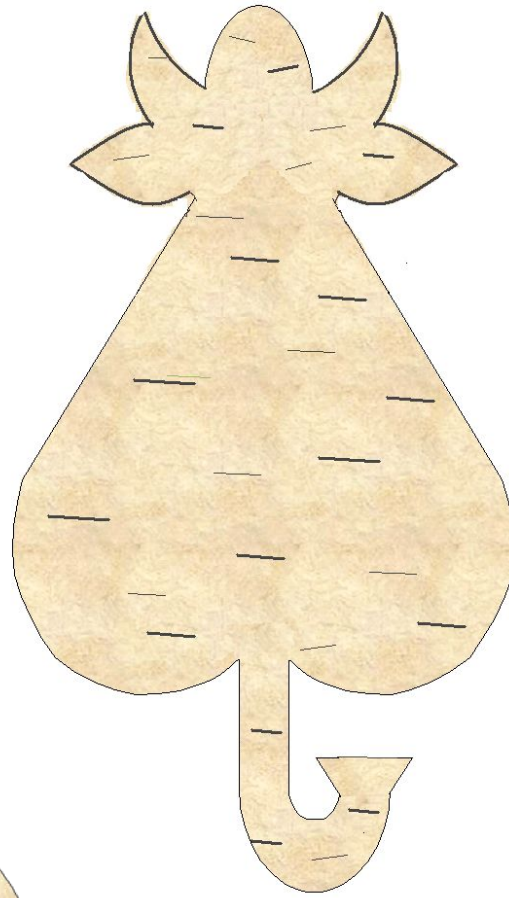
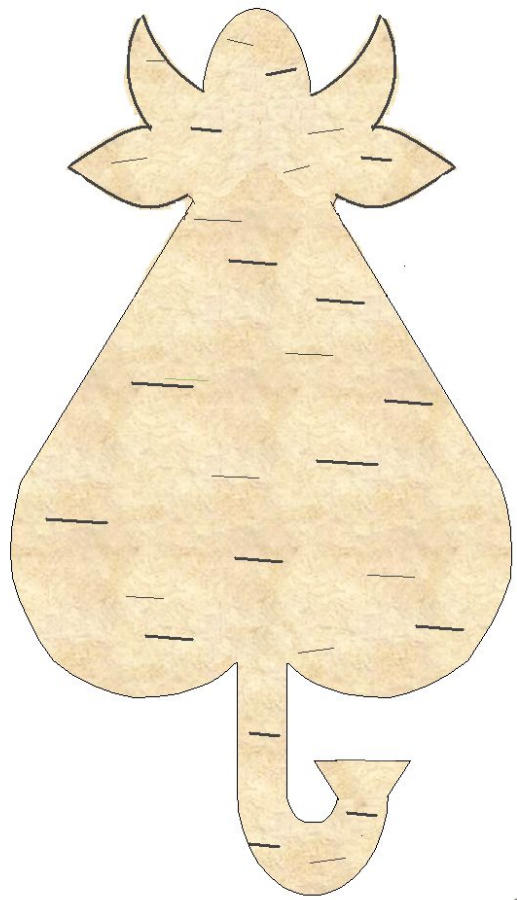
*3) 12 салаалаах, салаатын айы 30-туу лабаалаах,
лабаатыгар 7 туораахтаах аал луук мас баар
үһү.*

4) 1 кутар, 2-с иһэр, 3-с үүнэр үһү.

*5) 365 куруппааскылаах, 52 улардаах, 12 хаастаах,
1 тойон кыыл баар үһү.*

Остуоруйа – олох муударара.

- 1. Үөһэ халлаан диэки көрбүтэ, сэттэ кыталык кэлэн эргийэн эрэллэр эбит.
(«Үчүгэй Үөдүйээн»)*
- 2. Уолгутун буоллабына ый отут хонугун тухары сүүрүктээх ууга обустарын
– үөн-көйүүр этин-хаанын быртабын-былабайын эмтин.
(«Биэс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин»)*
- 3. «Мин т³’³ эмэ т³т³лээ±им мрдүнэн, т³рт эрэ о±ону биэрэ±ит,
миигиннээ±эр кыра ч³кч^{323±3} уон о±ону биэрэ±ит»
(«К³т³рд³р мунньяхтара»)*
- 4. Уһанар тэрил ылан, дьизни түөрт өттүгэр төгүрүччү түннүктүүр.
(«Өйдөөх дьадангы бааһынай»)*
- 5. Өнгөй бөтүүк били икки ытын иһиттэн өбүйэн кэбиспит.
(«Өнгөй бөтүүк»)*
- 6. О5онньор бултаан а5албыт булдун эмээхсин булкуйа олордо5уна, биир
мааны ыалдьыт көтөн түспүт.
(«Кэччэгэй балыксыт»)*

Сэттис аартык. Чабыр5ах – тыл гимнастиката

Биир мииниллэр **биэ**,

Икки эмэр **ньирэй**,

Үс үүттээх **үтүрүм**,

Түөрт үчүгэй **төрүүөх**,

Биэс миинэр **мингэ**,

Алта агаарыма **атыыр**,

Сэттэ тингэх **тингэнэ**,

А5ыс а5ам **ынах**,

То5ус лонкур **торбос**,

Уон улахан **о5ус**.

Туһаныллар тыллар: Биэ, ынах, мингэ, тингэнэ, о5ус, үтүрүм, атыыр, торбос, ньирэй, төрүүөх

Словарнай үлэ

1. *Ньирэй – ынах о5ото, төрүүө5үттэн күһүңцэ диэри итинник ааттанар*
2. *Үтүрүм – ыанар, төрөөбүт ынах*
3. *Миңэ – мииниллэ, көлүллэ үөрүйэх сылгы*
4. *Тиңэһэ – иккис кыһынын туораабыт тыһа5ас*
5. *Торбос – төлөһүйбүт, күһүңцэ диэри тийбит түөрт-биэс ыйдаах ньирэй*

*Олонхо – норуот тылынан
уус-уран айымньытын мунутуур чыпчаала*

А±ыс иилээх-са±алаах аан ийэ дойду;
То±ус хаттыгастаах ³нд³л ма²ан халлаан;
А±ыс уон а±ыс аа´ар албастаах;
То±ус уон то±ус куотар кубул±аттаах.

Аан дойдуну араначчылыырга,
Күн дьонун көмүскүүргэ
Үөһээ дойдуттан
Ананан төрөөбүт
Айыы бухатыыра
Дьулуруйар Ньургун Боотур.
Алта былас дарабар сарыннаах,
Биэс былас биэкэгэр бииллээх
Синин этэ сиппит,
Буутун этэ буспут,
Холун этэ хойдубут.....

Үс крлрктэммит
£'³г³йд³³х³й
Сэттэ болгуо
Чээрэтэ буолбут,
Уон болгуо
Оргунньуга буолбут....

Былас - киһи икки илиитин туора ууннабына, у²а илиитин уһугуттан ха²ас илиитин уһугар диэри кээмэйэ.

Хаттыгас – туох эмэ хос сабыыта, мллүгэ (мксүгэр халлааны этэллэр)

Болгуо – урут саха ууһа уруудаттан уһааран сүрдэн ылар тимирин сомоһото.

Түмрк.

Бүгү²²ү уруокка тугу са²аны биллибит,
к³рдүбит?

Ахсаан аат предмет ахсаанын к³рд³р³

Этии ханнык бабарар чилиэнэ буолар.

Мантан к³ст³рүнэн ахсаан аат норуот тылынан
уус-уран айымньыга (оло²хо±о, ³с хо'оо²²о,
таабыры²²а, остуоруйа±а, чабыр±ахха) элбэхтик
к³ст³р эбит.

Дьинэ5э үлэ.

Ааҕа сылдьар айымньыгытыттан биэс
ахсаан ааттаах этиилэри у'ул.

**Уруокка к³хт³³хтык уонна
айымньылаахтык
млэлээбиккитигэр махтал
буоллун!**